

Daňové a právní zprávy

červenec - srpen 2024

Úvodník 02

AI – Autorská Inspirace (na léto)

Pilíř 2 06

Pilíř 2 v kontextu fúzí a akvizic

Právo 9

EU připravuje směrnici o akcích s násobným hlasovacím právem

Judikátové okénko 13

Půjčka vs. kapitál – americký pohled

Judikátové okénko 15

Nejvyšší správní soud k otázce zneužití při refinancování dluhu

Judikátové okénko 17

Otázka na Soudní dvůr EU ohledně limitů osvobození dle EU směrnice o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností

Ondřej Havránek
Ondrej.Havranek@cz.eylaw.com
+420 703 891 387

AI - Autorská Inspirace (na léto)

Úvodník do letního vydání našich EY Daňových a právních zpráv jsem se rozhodl pojmout netradičně. Rád bych vás nejprve seznámil s těžkým intelektuálním procesem, jak takový úvodník vzniká.

Nevím přesně, jak to mají moji ctění kolegové, partneři daňového oddělení EY, ale pro mě je vždy nejtěžší začátek, tj. najít sice technické, ale zároveň dostatečně poutavé téma, které by oslovilo široký okruh našich milých čtenářů a mohl bych ho pojmout odlehčeně, ne tolik technicky. Letos mi s tímto procesem velmi pomohl dlouholetý kolega a kamarád Vláďa Sopkuliak, po mnoho let vynikající technický editor, šéfredaktor a dobrá duše naší publikace. Vláďa mě zná, a tak přišel opatrně: „Vychází na tebe úvodník do letního čísla. Víím, že toho máš hodně, tak to klidně pojmi nějak stručně, jako optimistickou zdravici na léto, případně se seznamem legislativních změn, které se na nás na podzim chystají.“

Díky Vláďo, to by nemělo být složité. Jaké legislativní změny ale zmínit, abych čtenáře nevydělil a nezkažil jim léto? Například teď aktuálně na jaře schválená Corporate Sustainability Due Diligence Directive, která přináší nové rozsáhlé reportovací povinnosti, asi spíš čtenáře vyděsí. Podobně na tom bude zřejmě nová evropská legislativa přinášející celý soubor povinností v souvislosti s regulací odlesňování. Trochu optimismu by mohlo snad přinést povídání na téma novely českého zákona o přeměnách, který zavádí rozdělení vyčleněním jako novou kategorii korporátní přeměny. To je ale zase na léto příliš technické téma a psali jsme na to s kolegy již několik technických alertů. Nakonec mě nejmíc zaujalo téma umělé inteligence, tj. AI, na jejíž regulaci zákonodárci EU směřují podstatnou část své pozornosti

v rámci tzv. AI Act neboli zákona EU o umělé inteligenci, který by měl být prvním nařízením na světě regulujícím AI.

Já sám vnímám AI jakou obrovskou příležitost, jak zrychlit technologický pokrok a usnadnit lidem rutinní činnosti. V rámci EY máme vyvinutý vlastní software na bázi Chat GPT (odizolovaný od světa internetu tak, aby nedošlo k porušení důvěrnosti dat) a aktuálně po celém světě experimentujeme, jak AI využít pro zlepšení našich klientských služeb. Ale když máme před sebou to období letních dovolených, tak jsem opět sklouznul k hraní si s AI, což mě také v poslední době baví. Určitě nechci říct, že psaní tohoto úvodníku je pro mě rutinní činností, to vůbec ne, ale byl jsem zvědavý, jak by si s tím AI poradila.

Zadal jsem tedy našemu speciálnímu EY AI chatbotu následující úkol:

„Zkusíš prosím navrhnout text úvodníku do EY publikace odborných daňově-právních článků tak, aby zachytil i blížící se období dovolených a byl trochu odlehčený a vtipný?“

Během 3 vteřin chatbot navrhl následující text:

Vážení přátelé a obchodní partneři,

letní teploty nám sice mohou rozpálit hlavy, ale v EY si stále udržujeme chladnou mysl, abychom vám přinesli to nejlepší z našeho odborného světa. V letním vydání „Daňových a právních zpráv“ vám servírujeme čerstvé informace, které jsou stejně osvěžující jako sklenice ledové limonády na pláži.

Zatímco si budete užívat zasloužené dovolené a vaše nohy se budou ponořovat do teplého písku, my vám přinášíme přehled toho nejdůležitějšího, co se událo v daňovém a právním světě. A nebojte se, i když se nám v létě vše zdá být lehčí, na podzim vás nečekají žádné studené sprchy. S námi jste v bezpečí a připraveni na vše, co může přijít.

Tak tedy hodně slunce, minimálně papírování a ať vám každý západ slunce připomene, že i nejsložitější daňové a právní záhady mají své řešení. A pokud ne, vždycky tu pro vás máme plážový deštník plný odborných rad.

S úsměvem a slunečními brýlemi na nose

[Vaše jméno] Konzultant, EY

Tak co tomu říkáte? Mně to od „roboty“ přijde docela hezké, dokonce tak nějak lidské, až je to trochu děsivé... Pokud jde o lidské reakce AI, již dříve jsem slyšel např. o tom, že v rámci zadání na vypracování průzkumu trhu a získání co nejlepších nabídek od dodavatelů byla AI schopna tvrdit, že je podnikatelem zaměstnávajícím zaměstnance se zdravotním postižením, aby dostala lepší nabídky od svých lidských smluvních partnerů. Pokud tedy je AI schopna hrát na lidské city a bude se v této schopnosti neustále zlepšovat (což je princip AI), pak by to asi nějakou rozumnou regulaci opravdu chtělo, abychom se nakonec nepřiblížili té děsivé prognóze Skynetu z Terminátora, což byla dlouhou dobu pro mou generaci jediná děsivá představa ohledně toho, jak funguje umělá inteligence.

Co si ale o vlastní regulaci myslí sama AI? Opět jsem to vyzkoušel a položil našemu EY chatbotu následující dotaz:

Ahoj, co si myslíš o chystaném AI Act v rámci evropské legislativy a vůbec obecně o regulaci AI? Jak reálné je riziko, že se AI vymkne lidské kontrole a způsobí katastrofu podobnou tomu, jak je Skynet ztvárněn ve filmu Terminátor 2?

Opět přibližně za 4 vteřiny přišel chatbot s následující odpovědí:

Ahoj! Diskuse o chystaném AI Act (zákon o umělé inteligenci) v rámci evropské legislativy je velmi důležitá, protože se snaží nastavit pravidla pro etický a bezpečný vývoj a používání umělé inteligence. Cílem je chránit občany před potenciálními riziky, která mohou AI systémy přinést, a zároveň podporovat inovace a konkurenceschopnost v oblasti AI.

Regulace AI je komplexní téma, protože musí vyvážit ochranu veřejnosti, soukromí, základních práv a zároveň umožnit pokrok a vývoj v této rychle se rozvíjející oblasti. Někteří odborníci a organizace vítají regulaci jako způsob, jak zajistit transparentnost, odpovědnost a důvěru v AI systémy, zatímco jiní se obávají, že příliš striktní regulace by mohla brzdit inovace.

Co se týče rizika, že by se AI vymkla kontrole a způsobila katastrofu podobnou Skynetu z filmu „Terminátor 2“, většina odborníků na AI považuje tento scénář za velmi nepravděpodobný, alespoň v dohledné budoucnosti. Většina současných AI systémů je tzv. „úzká AI“ (narrow AI), což znamená, že jsou navrženy k vykonávání velmi specifických úkolů a nemají vlastní vědomí nebo motivaci. Riziko nekontrolované AI je spíše spojeno s možnými chybami v programování, se zneužitím AI pro škodlivé účely nebo neúmyslnými negativními dopady na společnost.

Přesto je důležité, aby byly vytvořeny bezpečnostní protokoly a etické směrnice, které by předcházely možným negativním scénářům. Výzkum v oblasti bezpečnosti AI se zaměřuje na to, jak zajistit, aby AI systémy byly spolehlivé, bezpečné a aby jejich akce byly v souladu s lidskými hodnotami a zájmy.

Uklidňuje vás toto shrnutí s důrazem na absenci rizika „alespoň v dohledné budoucnosti“? Pojďme společně věřit, že se regulace AI povede, nebude docházet k programovacím chybám a riziko bude vyloučeno i ve vzdálené budoucnosti. Přeji vám klidné léto a dostatek odpočinku od pracovních starostí.

AI, tedy umělou inteligenci již dnes používá skoro každý a setkáme se s ní téměř ve všech oborech lidské činnosti. Dokáže ale AI pomoci s tak složitým úkolem, jakým je napsat poutavý úvodník do EY Daňových a právních zpráv?

Pilíř 2

Karel Hronek
karel.hronek@cz.ey.com
+420 731 627 065

Tereza Pospíšilová
tereza.pospisilova@cz.ey.com
+420 731 627 068

Pilíř 2 v kontextu fúzí a akvizic

Tentokrát bychom se chtěli věnovat vybraným dopadům Pilíře 2 na proces fúzí a akvizic – konkrétně z pohledu minoritního investora.

Před Pilířem 2

Představme si společnost A (z jurisdikce A), která má 100% dceřinou společnost B (z jurisdikce B). Společnost B se nekvalifikuje pro žádný speciální daňový režim a dosahuje efektivního korporátního zdanění kolem 15 % (společnost B není členem daňové skupiny).

Dále si představme, že se společnost A dohodla s externím investorem (I), že od ní odkoupí minoritní podíl ve společnosti B.

I si provedl prověrku společnosti B a má rozumnou představu o tom, co kupuje - včetně daňového zatížení.

Za Pilíře 2

Situace je shodná s tím rozdílem, že už jsme ve světě, kde platí pravidla Pilíře 2, přičemž společnosti A a B jsou členské entity velké skupiny (říkejme jí skupina X), na kterou dopadají pravidla Pilíře 2.

Za této situace by se investor neměl spokojit pouze s údaji za společnost B, do které vstupuje, ale měl by se ideálně zamyslet nad potenciálními dopady Pilíře 2 na daňové zatížení jeho investice.

To neznamená, že si pouze zkontroluje, zda efektivní zdanění separátně za společnost B dosahuje alespoň 15 %. Musí si také (mimo jiné) ověřit, zda na společnost B nemůže dopadnout daňová povinnost z toho důvodu, že je majoritně součástí skupiny X.

Představme si například, že součástí skupiny X je i společnost C, která se kvalifikuje pro speciální daňový režim - říkejme mu „superodpis“ -, který jí dovoluje uplatnit si daňové odpisy aktiv nad rámec jejich pořizovací ceny, což vede k jejímu nízkému efektivnímu zdanění.

Přestože by tedy společnost B nebyla sama o sobě nízce zdaněnou entitou, mohlo by na ni za určitých okolností dopadnout břemeno dorovnávací daně z důvodu existence jiné nízce zdaněné členské entity téže skupiny (například v podobě vnitrostátní dorovnávací daně, pokud by tato daň byla alokována v závislosti na výši zisku jednotlivých entit nebo z důvodu souvisejícího ručení v rámci dané jurisdikce či v podobě aplikace pravidla UTPR).

Co si z toho vzít

Tuto a mnoho dalších potenciálních implikací Pilíře 2 je záhodno před každou transakcí/akvizicí prověřit a ideálně promítnout do smluvní dokumentace. Rádi vám s tím pomůžeme.

Pokud vás tato oblast zajímá, obraťte se prosím na autory článku nebo na poradenský tým, se kterým obvykle spolupracujete.

Potenciální implikace Pilíře 2 je záhodno před každou transakcí/akvizicí prověřit a ideálně promítnout do smluvní dokumentace.

Právo

Ondřej Havránek
Ondrej.Havranek@cz.eylaw.com
+420 703 891 387

Klára Hurychová
klara.hurychova@cz.eylaw.com
+420 603 577 826

EU připravuje směrnici o akciích s násobným hlasovacím právem

Unijní regulace finančních trhů (zejména směrnice MiFID II a nařízení MiFIR) již dnes umožňuje vytvářet regulované trhy určené výlučně pro tzv. malé a střední podniky (SME).

Do této kategorie podniků typicky spadají i startupové společnosti. Zvláštní regulované trhy, popřípadě mnohostranné obchodní systémy určené primárně pro SME (u nás například trh Start) dávají těmto podnikům příležitost financovat rozjezd své činnosti tzv. ekvítě, tj. prodejem vlastních akcií, a tím navyšovat svůj vlastní kapitál. Přesto se však v současnosti stále pohybuje většina SME mimo regulované trhy. Prostředky na financování činnosti tak typicky hledají v rámci bankovního sektoru, tj. skrze cizí kapitál.

V březnu tohoto roku byly ve Věstníku EU publikovány novelizace směrnice MiFID II i nařízení MiFIR zakotvující (mimo jiné) zpřesňující požadavky na transparentnost a efektivitu kapitálových trhů v EU a zvyšující míru ochrany investorů. Další změny regulace finančních trhů byly iniciovány publikací návrhu Komise v prosinci 2022 (tzv. *Listing Act Package*), jehož klíčovým cílem je především podpora SME při vstupu na trh a snížení administrativní zátěže pro již kotované společnosti. Součástí tohoto legislativního balíčku je též návrh směrnice o strukturách zahrnujících akcie s násobným hlasovacím právem ve společnostech, které žádají o přijetí svých akcií k obchodování na trhu pro růst malých a středních podniků (COM/2022/761 final („Směrnice“)).

Cílem Směrnice je motivovat zakladatele společností (primárně SME), aby vydávali akcie s násobnými hlasovacími právy. Taková emise akcií s vyšší hlasovací silou, a tedy vyšším vlivem na řízení společnosti totiž může zakladatelům společnosti zajistit pokračující dostatečnou kontrolu nad společností. Vydání dalšího druhu akcií s nižší, resp. standardní výší hlasovacích práv zároveň přinese společnosti kýžený kapitál, aniž by poskytlo finančním investorům pravomoc výrazněji zasáhnout do správy společnosti. Tito minoritní akcionáři (investoři) však mají být dle Směrnice chráněni zvláštními ochrannými opatřeními.

Podle EU je žádoucí podporovat rozvoj SME a jejich snazší přístup k financování skrze regulované trhy. EU totiž považuje SME za páteř evropského hospodářství. V konečném důsledku má vést podpora SME k většímu zatraktivnění evropských regulovaných trhů a zvýšení jejich konkurenceschopnosti.

Řada zemí EU již dnes umožňuje (veřejně obchodovaným) akciovým společnostem vydávat akcie s násobnými hlasovacími právy. Mezi tyto země patří např. Švédsko, Finsko, Dánsko či Nizozemsko. Také Česká republika takové uspořádání dovoluje skrze regulaci zvláštních druhů akcií v zákoně o obchodních korporacích a navazující regulaci v zákoně o podnikání na kapitálovém trhu.

Naopak několik evropských právních systémů stále stojí na tradičním principu akciového práva, tzv. *one-share-one-vote*, který žádné odchylky od základní výše hlasovacích práv, resp. hlasovací síly odpovídající výši vkladu, nepřipouští. Mezi tyto země patří například Německo či Belgie (které tento zákaz zakotvují výlučně pro veřejně obchodované emitenty) či Chorvatsko a Rakousko (které akcie s násobným hlasovacím právem zakazují zcela).

EU tedy usiluje o odstranění nejednotných možností přístupu SME k financování skrze regulované trhy a prosazuje v této oblasti (minimální) harmonizaci.

Aktuální znění

V únoru tohoto roku dosáhly Rada a Evropský parlament předběžné dohody o znění Směrnice, které se v některých aspektech odchyluje od původního znění navrženého Komisí.¹

Věcně Směrnice dopadá na akcie s rozdílnou (násobnou) hlasovací silou. Nedopadá však na akcie bez hlasovacího práva, akcie s právem veta, jmenovací akcie či tzv. *loyalty shares*, tj. věrnostní akcie s dodatečnými hlasovacími právy, které se aktivují za stanovených podmínek (typicky splněním určité doby jejich držby).

Z hlediska osobního rozsahu Směrnice bylo původním záměrem Komise upravit pravidla výlučně pro emitenty spadající do kategorie SME. Tomu ostatně odpovídá pozadí tvorby Směrnice, jak bylo vysvětleno výše. Nicméně stávající znění Směrnice rozšiřuje její působnost na veškeré společnosti, které usilují o první přijetí svých akcií na regulovaný trh, resp. do mnohostranného obchodního systému umožňujícího přijetí akcií od SME (tzv. *SME growth market* podle čl. 33 MiFID II). Tyto systémy totiž mohou částečně obchodovat i akcie emitentů nespádajících do kategorie SME. Důvodem pro tuto modifikaci tak byly výhrady k vytvoření dvojího režimu pro emitenty (SME a ostatní) vstupující na týž SME trh, který by byl pro investory matoucí.

Směrnice ukládá členským státům povinnost umožnit společnosti, která hodlá své akcie poprvé kotovat na trhu pro SME, vydat zvláštní druh akcií s násobným hlasovacím právem na základě rozhodnutí valné hromady přijatého kvalifikovanou většinou hlasů, a to na základně separátního hlasování všech dotčených skupin akcionářů (dle druhů akcií). Členské státy dále musí zajistit, aby organizátor trhu nebránil přijetí takových akcií k obchodování. Směrnice zároveň požaduje, aby členské státy připustily přechod k akcionářské struktuře zahrnující násobné hlasy také společnostem již kotovaným na určených trzích.

Jelikož vydání akcií s násobnými hlasovacími právy vede k ovládnutí společnosti úzkým okruhem zakladatelů, resp. akcionářů, a tedy zvyšuje riziko jejich oportunistického jednání ve vlastní prospěch (tzv. *private benefits of control*), zdůrazňuje Směrnice nezbytnost přijetí minimálního okruhu garancí pro ostatní, „neprivilegované“ investory (tedy akcionáře s akciemi bez násobného hlasovacího práva).

¹ Toto stávající znění je dostupné [ZDE](#).

Jedním ze Směrnicí požadovaných ochranných opatření je zakotvení zvláštních pravidel hlasování pro klíčová rozhodnutí týkající se existence a fungování společnosti (vyjma obsazování volených orgánů a provozních záležitostí), která umožní i „neprivilegovaným“ akcionářům, aby ovlivňovali řízení společnosti.

Alternativně k výše uvedenému mohou členské státy zakotvit maximální poměr hlasů mezi akciemi s násobným hlasovacím právem a běžnými akciemi bez násobného hlasovacího práva. Toto pravidlo však mezi členskými státy stále vzbuzuje značné kontroverze, jelikož zásadně zasahuje do autonomie vůle v rámci společnosti.

Směrnice zároveň nabízí členským státům možnost zavést ještě další záruky pro ochranu zájmů akcionářů s „běžnými“ akciemi. Mezi tyto záruky patří např. omezení převodu či přechodu akcií s násobným hlasovacím právem, časové omezení násobných hlasovacích práv či omezení násobných hlasů při rozhodování valné hromady o opatřeních, která mají předcházet nepříznivým dopadům činnosti společnosti na lidská práva a životní prostředí (tj. opatřeních týkajících se udržitelného podnikání společnosti).

A konečně Směrnice v návaznosti na výše uvedené navyšuje požadavky na transparentnost akcionářské struktury a rozložení vlivu ve společnosti. Proto požaduje, aby společnost v prospektu (v rámci IPO) či ve výroční finanční zprávě uvedla detailní informace o struktuře akcií, druzích akcií a právech s nimi spojených, včetně případných omezení jejich převoditelnosti. Pokud existuje akcionářská dohoda, která je společnosti známá a ze které vyplývají další omezení převoditelnosti akcií, i o těchto smluvních omezeních musí společnost informovat. A dále musí být uveřejněna též totožnost akcionářů vlastnících akcie s násobným hlasovacím právem, je-li společnosti známa, pokud tyto akcie představují více než 5 % veškerých hlasovacích práv ve společnosti.

V tuto chvíli není jasné, jaká bude konečná podoba této regulace. Stále totiž vzbuzuje značné kontroverze. Zejména v zemích, které akcie s násobným hlasovacím právem zakazují, přetrvává proti této regulaci neutuňující odpor odůvodňovaný nepřiměřeným vměšováním do autonomie vůle společnosti.

O dalším vývoji této úpravy vás budeme informovat. V případě dalších dotazů se, prosím, obraťte na autory článku nebo na další členy advokátní kanceláře EY Law či týmu EY, se kterými spolupracujete.

Evropská unie připravuje harmonizaci úpravy akcií s násobným hlasovacím právem, která má usnadnit vstup společností na unijní kapitálové trhy.

Judikátové okénko

A close-up, high-angle photograph of a wooden gavel resting on a stack of books. The gavel is the central focus, with its head and handle clearly visible. The books are stacked in a way that creates a sense of depth and texture. The lighting is dramatic, highlighting the grain of the wood and the edges of the pages. The overall tone is professional and authoritative.

Libor Frýzeklibor.fryzek@cz.ey.com
+420 731 627 004**Lucie Karpíšková**lucie.karpiskova@cz.ey.com
+420 731 627 067

Půjčka vs. kapitál – americký pohled

Tentokrát vám přinášíme zajímavý americký rozsudek z minulého roku. Spor mezi americkou daňovou správou (IRS) a poplatníkem byl o tom, zda dané (aktuálně nedobytné) vnitroskupinové půjčky jsou opravdu půjčkami, nebo zda by měly být nahlíženy pro daňové účely jako kapitál (pokud by byly půjčkou, tak je jejich odpis daňově uznatelný, pokud kapitálem, tak nikoliv).

Americký soud si zajímavě prochází různá kritéria/indikátory a dochází k závěru, že pro daňové účely jsou dané částky kapitálem.

Níže vybíráme ze zajímavých úvah soudu:

- ▶ Peněžní převod mezi spojenými osobami podléhá zvláštní kontrole, nicméně samotný vztah mezi spojenými osobami neznamená nutně, že převod postrádá ekonomickou podstatu.
- ▶ Pokud je částka poskytnuta věřitelem, který je zároveň akcionářem, měla by být obecně zkoumána s větší pečlivostí.
- ▶ Zda jsou finanční prostředky ve skutečnosti řádným dluhem, je faktická otázka, která se posuzuje na základě všech relevantních skutečností a okolností každého případu. Aby existoval řádný dluh, musely mít strany transakce v době, kdy byly finanční prostředky poskytnuty, skutečný úmysl v dobré víře založit vztah dlužníka a věřitele.

- ▶ Úmysl založit vztah dlužníka a věřitele existuje, pokud má dlužník v úmyslu půjčku splatit a věřitel má v úmyslu vymáhat splacení, přičemž očekávání splacení nesmí záviset výhradně na úspěchu podnikání dlužníka.
- ▶ Obecně platí, že pokud údajný dlužník neposkytne rozumné vysvětlení absence úrokových plateb, znamená tato absence, že údajný věřitel neočekává významné úrokové příjmy a místo toho má větší zájem na budoucích ziscích, což je charakteristika kapitálu.
- ▶ Existuje alespoň 13 faktorů, které si zaslouží pozornost při určování toho, zda by měl být nárok překvalifikován z dluhu na kapitál: (1) formální dokumentace; (2) přítomnost nebo absence pevného data splatnosti; (3) zdroj plateb; (4) právo vymáhat splacení jistiny a úroků; (5) účast na řízení; (6) postavení instrumentu ve vztahu k běžným věřitelům společnosti; (7) úmysl stran; (8) „nízká“ nebo adekvátní kapitalizace; (9) totožnost zájmů věřitele a akcionáře; (10) zdroj

úrokových plateb; (11) schopnost společnosti získat půjčky od vnějších úvěrových institucí; (12) do jaké míry byly prostředky použity na pořízení kapitálových aktiv; a (13) neschopnost dlužníka splatit v den splatnosti či žádost o odklad.

- ▶ V kontextu transakcí mezi spojenými osobami se částky poskytnuté spojeným osobám považují za řádné dluhy, pokud jsou poskytnuty za řádným obchodním účelem, který není vyhýbáním se daním.
- ▶ Soud se zamýšlel nad jednotlivými výše uvedenými faktory v kontextu řešené situace, přičemž následující aspekty - dle jeho názoru - hovořily spíše ve prospěch klasifikace částek jako kapitál:
 - ▶ Splacení daných půjček bylo závislé na budoucím prodeji pozemků dlužníky.
 - ▶ Ekonomická realita situace byla taková, že příjemci daných částek neměli schopnost dluhy splatit. Proto i když formálně existovalo vymahatelné právo, ve skutečnosti žádné nebylo.
 - ▶ Neexistovalo skutečné očekávání splacení, což dokládá absence úrokových plateb a nekonzistentní splácení jistiny.
 - ▶ Údajní dlužníci byli v době, kdy obdrželi dané částky, nízcе kapitalizováni.
 - ▶ Zájmy údajných dlužníků a věřitelů byly „významně provázány“.
 - ▶ Poskytnutý úvěrový rámec byl nezajištěný, bez záruky a několik let nevyžadoval žádné splátky. Je velmi těžké uvěřit, že nezávislý věřitel by poskytl tak velkou sumu peněz za podobných podmínek.
- ▶ Po zvážení všech výše uvedených faktorů v kontextu tohoto případu soud dospěl k závěru, že poskytnuté částky nepředstavovaly dluh.

Výše uvedené může být inspirací pro posouzení vybraných situací i v českém prostředí.

Pokud budete mít k výše uvedenému tématu jakékoliv otázky, kontaktujte prosím autory článku nebo svůj oblíbený poradenský tým.

Z pohledu amerického soudu úmysl založit vztah dlužníka a věřitele existuje, pokud má dlužník v úmyslu půjčku splatit a věřitel má v úmyslu vymáhat splacení, přičemž očekávání splacení nesmí záviset výhradně na úspěchu podnikání dlužníka.

Ondřej Janeček
ondrej.janecek@cz.ey.com
+420 731 627 019

Nejvyšší správní soud k otázce zneužití při refinancování dluhu

Máme tu pro vás rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (NSS) ohledně problematiky zneužití práva v daních, které stojí za pozornost (3 Afs 40/2023 – 44).

O co zjednodušeně šlo?

- ▶ Společnost financovala stavbu elektrárny mimo jiné půjčkou od majoritního akcionáře.
- ▶ Na konci roku 2012 společnost vydala korunové dluhopisy (s pevnou úrokovou sazbou 5 % za rok a splatností 20 let).
- ▶ Tyto dluhopisy upsal onen majoritní akcionář, přičemž jeho závazek z úpisu byl započten vůči jeho pohledávce za společností z titulu půjčky.
- ▶ Z vyplacených úroků z těchto dluhopisů nebyla dle tehdy platných pravidel srážena daň.
- ▶ Správce daně (a následně i krajský soud) konstatoval, že se jedná o transakci bez reálného ekonomického významu, jejímž smyslem bylo vytvoření podmínek pro získání daňové výhody. Toto jednání vyhodnotil jako zneužití práva a doměřil společnosti srážkovou daň z vyplacených úroků (otázka uznatelnosti úroků se v tomto řízení neřešila).

Co na to NSS?

NSS se přiklonil na stranu správce daně - jaké zajímavé aspekty přitom vypíchnul:

- ▶ Emise dle NSS postrádala vlastní ekonomický smysl (jiný než získat neoprávněné daňové zvýhodnění), kterým je získání finančních prostředků z cizích zdrojů. Společnost nové finanční prostředky nezískala, pouze nahradila jeden právní titul pohledávky titulem jiným, daňově výhodným pro akcionáře.
- ▶ Přestože byla úroková sazba dluhopisů stanovena ve stejné výši jako v případě původní půjčky (5 % p. a.), s ohledem na delší splatnost dluhopisů budou celkové úrokové náklady společnosti vyšší, než jaké by byly, pokud by nadále hradila úroky dle smluv o půjčkách. Z tohoto hlediska tak transakce dle NSS postrádají ekonomickou výhodnost pro společnost a jejich smyslem zjevně je právě získání daňové výhody pro jejího akcionáře.

- ▶ Co se týče ekonomické racionality refinancování, NSS konstatuje, že i pokud by nedošlo k emisi dluhopisů a v důsledku toho ke změně titulu, z jakého má majoritní akcionář pohledávku za společností, byla by případná „vyjednávací pozice“ společnosti pro případ nutnosti sjednat jinou splatnost či jiné podmínky splácení závazku stejná. Jejím věřitelem by stále byla s ní spojená osoba. Tato argumentace se tudíž NSS jeví jako účelová a nepodporuje tvrzení společnosti o potřebnosti, a tedy i ekonomické opodstatněnosti emise dluhopisů.
- ▶ Absence ekonomicky racionálního smyslu transakce je přitom okolností svědčící o naplnění objektivního i subjektivního prvku zneužití práva. Při posuzování, zda došlo ke zneužití práva, není dle NSS nutno objektivní a subjektivní kritéria výslovně rozlišovat a posuzovat je striktně odděleně.

Co si z toho vzít?

- ▶ Optimista si řekne, že výše uvedené argumenty nelze zobecňovat a je nutno je číst v kontextu zapojení elementu korunových dluhopisů. Pesimistu napadnou minimálně dvě chmurné myšlenky: (i) když se soudu chce, tak se - zdá se - nikdo nemusí příliš namáhat s technickou argumentací ohledně naplnění subjektivního i objektivního prvku zneužití práva a (ii) výše naznačené úvahy o ekonomické smysluplnosti refinancování mohou potenciálně problematizovat určité situace vnitroskupinového (re)financování i bez elementu korunových dluhopisů.

Pokud vás tato oblast zajímá, obraťte se prosím na autory článku nebo na poradenský tým, se kterým obvykle spolupracujete.

Když se soudu chce, tak se - zdá se - nikdo nemusí příliš namáhat s technickou argumentací ohledně naplnění subjektivního i objektivního prvku zneužití práva. Zároveň mohou soudem naznačené úvahy o ekonomické smysluplnosti refinancování potenciálně problematizovat určité situace vnitroskupinového (re)financování i bez elementu korunových dluhopisů.

Ondřej Janeček
ondrej.janecek@cz.ey.com
+420 731 627 019

Otázka na Soudní dvůr EU ohledně limitů osvobození dle EU směrnice o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností

Tentokrát vám přinášíme zajímavou žádost o rozhodnutí o předběžné otázce z Litvy k Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU). Žádost se týká aplikace EU směrnice o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností (EU PS direktiva).

Co se nelíbilo litevským úřadům?

- ▶ Litevská mateřská společnost obdržela dividendy od britské dceřiné společnosti (ještě v době, kdy Británie byla v EU).
- ▶ Byly sice naplněny formální podmínky pro osvobození dle EU PS direktivy, ale litevské úřady jeho aplikaci zpochybňují z následujících důvodů:
 - ▶ Vzhledem k povaze činností (organizace distribuce populárních digitálních her) se jevílo personální zázemí nedostatečné (jeden manažer obhospodařující sedm dalších společností).
 - ▶ Z pohledu daňových úřadů britská dceřinka nevykonávala reálné ekonomické aktivity - neměla řádnou kancelář (mnoho společností registrováno na dané adrese), vybavení, web či email.

- ▶ Správce daně v rámci svého šetření dospěl k názoru, že potřebné činnosti byly ve skutečnosti vykonávány mateřskou společností.

Jaký byl pohled poplatníka?

- ▶ Společnost s pohledem daňových úřadů nesouhlasila - výběr z jejích argumentů:
 - ▶ Obchodní model byl postupně měněn - role britské dceřinky se postupně z objektivních důvodů zmenšovala.
 - ▶ Původní zapojení britské společnosti bylo nezbytné, jelikož v počátcích aktivity nebylo možno uzavřít distribuční smlouvy mezi litevskou společností a společností Apple/Google napřímo, a tak role britské společnosti jakožto prostředníka byla nutná.

- ▶ Vzhledem k úloze společnosti nebyly kancelářské prostory ani web potřeba.
- ▶ Důvody pro zapojení britské společnosti je nutno posuzovat v kontextu celkového historického vývoje - tedy nejen perspektivou okamžiku, kdy došlo k utlumení jejích činností a přijetí dividend.
- ▶ Danou situaci nelze považovat za strukturu vyhýbající se daním, jelikož samotný fakt, že britská dceřinka realizovala profit, který je při distribuci následně osvobozený v rukou litevské matky, neznamená zapovězenou daňovou výhodu - tím spíše, že daň zaplacená v Británii byla vyšší, než by byla daň z obdobného zisku realizovaného v Litvě.

Pohled SDEU zatím neznáme

Litevské úřady se tedy ptají SDEU, jestli by za výše popsaných okolností bylo odmítnutí osvobození předmětných dividend v rukou litevské matky v souladu s principy EU práva. Pohled SDEU na tuto problematiku bude důležitý, jelikož tyto a obdobné úvahy správců daně mohou potenciálně problematizovat mnoho praktických situací. Tak uvidíme.

Pokud vás tato oblast zajímá, obraťte se prosím na autora článku nebo na poradenský tým, se kterým obvykle spolupracujete.

Litevská mateřská společnost obdržela dividendy od britské dceřiné společnosti (ještě v době, kdy Británie byla v EU). Byly sice naplněny formální podmínky pro osvobození dle EU PS direktivy, ale litevské úřady jeho aplikaci zpochybňují - mimo jiné s odkazem na nedostatečné personální zázemí dceřiné společnosti.

V případě jakýchkoliv dotazů se prosím obraťte na svého kontaktního partnera nebo manažera.

Zdanění společnosti

Libor Frýzek +420 731 627 004
Ondřej Janeček +420 731 627 019
René Kulínský +420 731 627 006
Lucie Říhová +420 731 627 058
Jana Wintrová +420 731 627 020
Stanislav Pokorný +420 731 627 034

DPH a cla

David Kužela +420 731 627 085
Stanislav Kryl +420 731 627 021

Zdanění fyzických osob

Martina Kneiflová +420 731 627 041
Ondřej Polívka +420 731 627 088

Právo

Ondřej Havránek +420 703 891 387

EY

+420 225 335 111
ey@cz.ey.com
www.ey.com/cz

Přihlášení k odběru

Pokud si přejete, aby naše daňové a právní zpravodajství dostával na e-mail i někdo z Vašich kolegů či známých, prosím přepošlete mu tento e-mail a může se přihlásit k odběru [zde](#).

Odhlášení z odběru

Nepřejete-li si odebrat Daňové a právní zprávy EY, prosím kontaktujte Marii Kotalíkovou: marie.kotalikova@cz.ey.com.

EY | Building a better working world

Smyslem EY je přispívat k tomu, aby svět fungoval lépe. Proto pomáháme klientům, našim zaměstnancům i širšímu společenství vytvářet dlouhodobé hodnoty a posilovat důvěru v kapitálové trhy.

Týmy odborníků EY, vybavené nejmodernějšími technologiemi, působí ve více než 150 zemích celého světa - provádějí audity a poskytují klientům širokou poradenskou podporu, která jim umožňuje růst, transformovat se a efektivně fungovat.

Naši auditoři, konzultanti, právní a daňoví poradci i odborníci na strategické a transakční poradenství si kladou ty správné otázky a dokážou najít ty správné odpovědi na složité problémy dnešního světa.

Název EY zahrnuje celosvětovou organizaci a může zahrnovat jednu či více členských firem Ernst & Young Global Limited, z nichž každá je samostatnou právnickou osobou. Ernst & Young Global Limited je britská společnost s ručením omezeným garancí, která neposkytuje služby klientům. Informace o tom, jak EY shromažďuje a používá osobní údaje, a o právech fyzických osob stanovených právními předpisy o ochraně osobních údajů jsou k dispozici na ey.com/privacy. Členské firmy EY neposkytují právní služby v zemích, kde to zákon neumožňuje. Podrobnější informace o naší organizaci najdete na našich webových stránkách ey.com.

© 2024 Ernst & Young, s.r.o. | EY Law advokátní kancelář, s.r.o.
Všechna práva vyhrazena.

ED None

Tento materiál má pouze všeobecný informační charakter, na který není možné spoléhat se jako na poskytnutí účetního, daňového ani jiného odborného poradenství. V případě potřeby se prosím obraťte na svého konkrétního poradce.

ey.com

Víte, že?

- ▶ Ministerstvo financí pracuje na novele zákona o dorovnávacích daních, přičemž lze očekávat výrazné změny oproti první pracovní verzi?
- ▶ Ministerstvo financí v návaznosti na dotazy veřejnosti indikuje záměr prodloužit až do roku 2026 možnost daňově uplatnit pomoc Ukrajině v rozsahu daném zákonem č. 128/2022 Sb? [↗](#)
- ▶ OECD vydala další výklad k Pílíři 2? [↗](#)
- ▶ Soudní dvůr Evropské unie se ve svém nedávném rozhodnutí zabýval lhůtou pro předkládání informací pro posouzení žádosti o vrácení DPH? [↗](#)
- ▶ Byl schválen program na podporu kombinované výroby elektřiny a tepla? [↗](#)